

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ (для студентів 3 курсу спеціальності «Психологія» на 2019-2020 навчальний рік)

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

План:

1. Юридична психологія як галузь психології, її місце в системі професійного навчання майбутніх психологів.
2. Етапи розвитку юридичної психології. Рання історія юридичної психології.
3. Розвиток юридичної психології у ХХ-ХХІ століттях.
4. Предмет, завдання і базові категорії юридичної психології.
5. Методологічні принципи і методи юридичної психології.
6. Структура (основні галузі) та міждисциплінарні зв'язки юридичної психології.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Підготувати реферати:
 - Антропологічна теорія Ч. Ломброзо.
 - Експерименти В. Штерна з визначення ступеня достовірності показань свідків.
 - Г. Гросс - основоположник західноєвропейської криміналістики і юридичної психології.
 - Внесок А.Ф. Коні в розвиток юридичної психології.
2. Виконати творче завдання:
 - Вивчаючи історію психології, можна побачити, що приблизно протягом тієї ж самої історичної доби в різних частинах світу формуються різні уявлення про психіку. Психологія в Давньому Китаї, Давній Індії чи Давній Греції має істотні відмінності. У першому випадку психіка розглядається у зв'язку з традицією як успадкована від попередніх поколінь формою поведінки, у другому – зі стражданням як переживанням труднощів життя, в третьому – визначається в межах протиставлення матеріального й ідеального. *Про що свідчить це явище? Як воно характеризує процес психологічного пізнання та регулювання сфери правовідносин?*
 - Науковий етап історії психології характеризується співіснуванням значної кількості напрямів психології. Фактично вона перебуває в стані "багатьох психологій", кожна з яких являє собою окрему галузь знань зі своєю проблематикою, методами дослідження, власною психологічною практикою.

Про що свідчить це явище? Чи буде колись "єдина психологія"? Яке значення в системі психологічних галузей має юридична психологія.

- Відомо, що результати психологічного експерименту значною мірою залежать від віку досліджуваних, їхньої статі, освіти, професії, ставлення до експерименту, фізичного і психічного стану. Неабияку роль при цьому відіграє й сам експериментатор, оскільки в психології є реальна небезпека отримати саме ті результати, на які сподіваються. Напевне тому те, що багаторазово відтворюється в одній психологічній лабораторії, не обов'язково буде підтверджено в іншій. До того ж експерименти найчастіше проводять на групах досліджуваних, а їх результати використовують для пояснення поодиноких явищ. *Отже, обґрунтуйте чи є юридична психологія експериментальною наукою? Наведіть приклади застосування експерименту в юридичній психології?*

3. Виконати контрольні завдання:

- Розвиток юридичної психології в Україні.
- Інтеграція психології і права.
- Охарактеризувати особливості предмету юридичної психології.
- Психологічна структура судової діяльності.
- Психологічні основи цивільно-правового регулювання.
- Пенітенціарна психологія як структурна складова юридичної психології.

Рекомендована література:

1. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Харьков, 2002.

1. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

2. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: Підручник. – К., 2004.

3. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.

4. Васильєв В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2010.

5. Еникеев М.И. Юридическая психология. Учебник для вузов. – М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРА, 2009.

6. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

7. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.

8. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.

9. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсеєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (реферат – 3-4 стор., творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.)

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lifterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.1. Іванов).

ТЕМА 2. ОСНОВИ ПРАВОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ПСИХОЛОГІЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ

План:

1. Правова психологія як галузь юридичної психології.
2. Психологічні аспекти правової поведінки.
3. Поняття про правосвідомість як ключове поняття юридичної психології.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

- Розробити структурно-логічну схему: «Формування правосвідомості особистості».

- Скласти таблицю «Порівняльний аналіз правосвідомості законослухняної та злочинної особистості».

- Провести власний аналіз рівнів правової поведінки: правовиконавчий, правопослушність та законопослушність.

- Матеріалістичне пізнання дійсності є детерміністичним, тобто воно з'ясовує причинну зумовленість того, що вивчається. Стосовно психології це виявляється в підході до психіки як до продукту особливим чином організованої матерії. Проте психіка, на відміну від матеріальних явищ, відзначається власною активністю. Вже немовля вибірково реагує на зовнішні подразники, а дорослий здатний довільно ставити перед собою цілі і досягати їх, долаючи перешкоди. *Чи не суперечить ця обставина детерміністичному підходу до психіки? Що детермінує правосвідомість людини?*

2. Виконати контрольні завдання:

- Психологічний вплив правових норм на поведінку особистості.

- Структура, рівні та функції правосвідомості.

- Психологія правового негативізму та дефекти правосвідомості.

- Психологічні особливості правотворчості.

- Психологія правової відповідальності: визначення, зміст.

Рекомендована література:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с.
2. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.
3. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2010.
4. Вступ до загальної психології : програм. довідник / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського // уклад. Л. К. Велитченко. - Одеса: Вид. В. В. Букаєв, 2012. - 406 с.
5. Психологія : підручник // за заг. ред. Т. Б. Партико Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ: Ін Юре, 2014. - 665 с.
6. Еникеев М.И. Юридическая психология. Учебник для вузов. – М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРА, 2009.
7. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
8. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.
9. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.
10. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.
11. Загальна психологія - Максименко С.Д. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/>

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.).

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лєфтерову Василю Олександровичу**: lfterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.2. Іванов).

ТЕМА 3. ОСОБИСТІТЬ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

План:

1. Поняття особистості як суб'єкта правовідносин.
2. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості.
3. Поняття діяльності в юридичній психології. Загальні психологічні закономірності юридичної діяльності.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Підготувати реферати:

- Професіограма судді.
- Професіограма прокурора.
- Професіограма адвоката.
- Професійно-етичні особливості діяльності психолога в юридичних та правоохоронних установах.
- Шляхи і засоби надання психологічної допомоги, проведення психопрофілактичних та просвітницьких заходів в складних та екстремальних умовах діяльності правоохоронних органів.

2. Виконати творче завдання:

- Розробити модель психологічної структури юридичної діяльності.
- Описати роль, місце і завдання психолога, який працює в сфері правових відносин і юридичної діяльності.
- Проаналізувати психологічні механізми та фактори правової соціалізації.

3. Виконати контрольні завдання:

- Прояв психологічних пізнавальних процесів у професійній діяльності юристів.
- Розгляд психологічних властивостей особистості в юридичній психології.
- Психологічні аспекти підвищення ефективності праці юристів.
- Явище професійної деформації у юристів, її показники та чинники.

Рекомендована література:

1. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Харьков, 2002.
2. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
3. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: Підручник. – К., 2004.
4. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.
5. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2010.
6. Еникеев М.И. Юридическая психология. Учебник для вузов. – М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРА, 2009.
7. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
8. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.
9. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.
10. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (реферат – 3-4 стор., творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.)

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lifterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.3. Іванов).

ТЕМА 4. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК КРИМІНАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ

План:

1. Кримінальна психологія у системі психології та правознавства.
2. Кримінально-психологічна характеристика злочинності.
3. Психологічні чинники та особливості злочинної поведінки.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

- Розробити структурно-логічну схему: «Складові предмети кримінальної психології».
- Скласти власний алгоритм кримінально-психологічного моніторингу та прогнозування злочинності в державі, або в конкретному регіоні.
- Розробити класифікацію детермінант злочинної поведінки.

2. Виконати контрольні завдання:

- Характеристика сучасного стану та динаміки злочинності в Україні.
- Латентна (прихована) злочинність.
- Психологічні особливості жіночої та корупційної злочинності.
- Психологічні особливості злочинності неповнолітніх та пенітенціарної злочинності.

Рекомендована література:

1. Антонян Ю.М., Леонова О.В., Шостакович Б.В. Феномен зависимого преступника: [Текст] / Ю.М. Антонян, О.В. Леонова, Б.В. Шостакович – М, 2007.
2. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с.
3. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.
4. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2010.

5. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.

6. Еникеев М.И. Юридическая психология. Учебник для вузов. – М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРА, 2009.

7. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведєв / Підручник. – К., 2004.

8. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

9. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.

10. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.

11. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.).

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу *Лефтерову Василю Олександровичу*: lefterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.4. Іванов).

ТЕМА 5. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ

План:

4. Поняття та психологічна характеристика процесу формування особистості правопорушника (злочинця).
5. Психологічний механізм злочинного діяння.
6. Мотив у психологічному механізмі злочину.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

1.1. Розробити авторську модель (схему) «Соціологічні, біологічні та психологічні фактори формування особистості злочинця».

1.2. Загальні висновки щодо дослідження особливостей інтерперсональних взаємин «важких» підлітків свідчать : у більшості з них немає прихильності до батьків та інших членів сім'ї, що пояснюється занедбаністю, неувагою до них з боку батьків; їм притаманне в цілому негативне ставлення до вчителів як наслідок деформації взаємин в школі;

більшості підлітків не властиві міцні дружні зв'язки з однолітками, що підтверджується високими показниками за шкалою відгородженості. *Завдання: 1) уважно проаналізуйте представлені висновки за результатами психологічних досліджень; 2) з урахуванням цих висновків спробуйте визначити та обґрунтувати, які типи криміногенної поведінки та мотивації можуть потенційно виникнути у таких «важких» підлітків.*

1.3. Обвинувачений М. завдав тілесних ушкоджень незнайомій людині, яка намагалася слідом за обвинуваченим увійти в кабінку ліфта. Слідчий дізнався від свідків, що з деяких пір вони стали помічати дивні речі в поведінці М. Він ніколи не входив в ліфт, якщо там вже знаходилися люди, подовгу чекав, коли йому випаде можливість підніматися або спускатися в ліфті одному, намагався ні з ким не зустрічатися на сходах. Повертався з половини шляху, якщо чув, що хтось йде по сходах йому назустріч.

Завдання: дайте приблизну психологічну характеристику і типологію особистості злочинця. Обґрунтуйте, які групи криміногенних мотивів можуть лежати в основі цього злочину?

1.4. Під час розслідування кримінальної справи про численні дрібні крадіжки, які скоїла лаборантка одного з вищих навчальних закладів у своїх колег - співслужбовців, було встановлено, що обвинувачена викрадала не тільки предмети, що траплялися на очі, і які мають деяку матеріальну цінність (губну помаду, пудрениці, телефони тощо), але і старі поштові листівки, зламані кулькові ручки та інші предмети, які ніяк не могли бути нею використані.

Завдання: дайте приблизну психологічну характеристику і типологію особистості злочинця. Обґрунтуйте, які групи криміногенних мотивів можуть лежати в основі цього злочину?

2. Виконати контрольні завдання:

2.1. Криміногенний комплекс особистості.

2.2. Психологічні особливості прийняття рішення на скоєння злочину.

2.3. Психологічна характеристика етапів «Планування» та «виконання» злочину у психологічному механізмі злочинного діяння.

Рекомендована література:

11. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с. Режим доступу: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf

12. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянська Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Харьков, 2002.

13. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

14. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: Підручник. – К., 2004.

15. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.

16. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2009. Режим доступа: http://elibrary.bsu.az/books_ay/N_6.pdf

17. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.

18. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>

19. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

20. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.

21. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.

22. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.)

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lefterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.5. Іванов).

ТЕМА 6. ПСИХОЛОГІЯ СКОЄННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ

План:

1. Психологічні типи злочинців.
2. Психологічна характеристика корисливих злочинців, гвалтівників, осіб, що скоїли необережні злочини.
3. Психологія скоєння вбивства.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

1.1. Розробити психологічний портрет насильницького типу злочинця. Навести приклади таких злочинів та здійснити їх психологічний аналіз.

1.3. Дати характеристику "ігрової" злочинної мотивації. Навести приклади таких злочинів та здійснити їх психологічний аналіз.

1.3. Згадати історію будь-якого відомого вам злочину або скористатися його описом в літературі (за матеріалами обвинувального висновку, або

вироку). Провести його аналіз і виділити психологічні особливості особистості людини, яка вчинила цей злочин, тобто вказати, які властивості особистості та мотивації може мати людина, що вчинила такого роду злочинне діяння. Необхідні, на ваш погляд, вихідні дані про злочинця, його соціальний стан і характер вчиненого ним злочину визначити самостійно як допущення.

1.4. Визначити перелік психологічних властивостей особистості злочинця, який вчинив вбивство з хуліганських спонукань. Навести приклади таких злочинів та їх психологічний аналіз.

2. Виконати контрольні завдання:

2.1. Психологічна характеристика типів корисливих злочинців

2.2. Психологія серійних убивств.

2.3. Психологічні особливості злочинців професіоналів і рецидивістів.

2.4. Психологія шахрайства та шахраїв.

Рекомендована література:

12. Антонян Ю.М., Леонова О.В., Шостакович Б.В. Феномен зависимого преступника: [Текст] / Ю.М. Антонян, О.В. Леонова, Б.В. Шостакович – М, 2007.

13. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с. Режим доступу: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf

14. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.

15. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2009. Режим доступа: http://elibrary.bsu.az/books_ay/N_6.pdf

16. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.

17. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>

18. Медведев В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведев / Підручник. – К., 2004.

19. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведев.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

20. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.

21. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.

22. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

23. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с

24. Юридична психологія [Текст] : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: С. І. Ніколаєнко, С. О. Ніколаєнко]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 145 с.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.).

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лєфтерову Василю Олександровичу**: lefterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.б. Іванов).

ТЕМА 7. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННИХ ГРУП

План:

1. Психологія здійснення злочину в складі злочинної групи.
2. Кримінально-психологічна характеристика та типологія злочинних груп.
3. Кримінальна субкультура.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

1.1. Скласти типову рольову структуру злочинної групи, яка вчиняє крадіжки особистого майна з квартир. Охарактеризувати психологічні властивості особистостей злочинців, що можуть входити до складу такої групи.

1.2. Охарактеризувати групові злочини неповнолітніх. Навести приклади таких злочинних груп та здійснити їх психологічний аналіз.

1.3. Розробити психолого-профілактичні заходи щодо попередження масових безладів, паніки та зростання групової злочинності під час пандемії, інших надзвичайних ситуацій.

2. Виконати контрольні завдання:

2.1. Типологія злочинних груп за соціально-психологічними ознаками.

2.2. Конфлікти в злочинних групах.

2.3. Психологія організованої злочинності.

2.4. Рекомендації для подолання психологічного протидії при розслідуванні корупційних злочинів.

Рекомендована література:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с. Режим доступу: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf
2. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.
3. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2009. Режим доступа: http://elibrary.bsu.az/books_ay/N_6.pdf
4. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.
5. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>
6. Медведев В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведев / Підручник. – К., 2004.
7. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведев.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
8. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.
9. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.
10. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.
11. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с
12. Юридична психологія [Текст] : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: С. І. Ніколаєнко, С. О. Ніколаєнко]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 145 с.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.).

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lefterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.7. Іванов).

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЯ ПОТЕРПІЛОГО

План:

1. Загальна психологічна характеристика потерпілого.
2. Жертва як похідна незахищеності, девіантності та агресії.
3. Дослідження й аналіз особистості потерпілого.
4. Психічні особливості показань потерпілих та їх врахування у діяльності юристів.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Виконати творче завдання:

1.1. Розробити психологічні рекомендації потенційній та реальній жертві.

1.2. В межах програми емпіричного дослідження психологічних особливостей жертв шахрайських злочинів, розробити опитувальний лист (анкету) для всебічного вивчення проявів «навченої безпорадності» зазначеної категорії жертв.

1.3. Навести приклади кримінальних справ (випадки з художньої літератури або кінофільмів), в яких жертвами злочинів стали так звані «агресивні потерпілі». Провести психологічний аналіз поведінки таких потерпілих за вашими прикладами.

1.4. У невеличкому місті було вчинено жорстокий злочин проти дитини. Батьки з страху за своїх дітей лякали їх можливістю стати новою жертвою незатриманого злочинця. Незабаром у відділення міліції надійшли сигнали, що діти бачили, як у підвалі одного з будинків “бродяги точили ножі і змовлялися когось зарізати”. Як показала перевірка, це були робітники слюсарної майстерні, що розпивали спиртне і сварилися. Чим обумовлена поява такої чутки?

2. Виконати контрольні завдання:

2.1. Сексуальні аспекти віктимної психології.

2.1. Кримінально-психологічні різновиди жертв.

2.3. Психологічна характеристика поведінки жертв насильницьких злочинів.

2.4. Психологічна характеристика осіб, які потенційно можуть стати жертвами корисливих злочинів.

Рекомендована література:

1. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.

2. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2009. Режим доступа: http://elibrary.bsu.az/books_ay/N_6.pdf

3. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.

4. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>
5. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведєв / Підручник. – К., 2004.
6. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
7. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.
8. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.
9. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсеєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.
10. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с
11. Юридична психологія [Текст] : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: С. І. Ніколаєнко, С. О. Ніколаєнко]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 145 с.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (творче завдання - 1-2 стор., контрольне завдання - 1-2 стор.).

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lefterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.8. Іванов).

ТЕМА 9. ПСИХОЛОГІЯ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

План

1. Загальна характеристика психологічних особливостей слідчої діяльності.
2. Професійно-психологічний аналіз особистості слідчого.
3. Огляд місця події як самостійна слідча дія, заснована на почуттєвій сфері пізнання.
4. Психологія обшуку.

5. Психологія слідчого експерименту.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Підготувати реферати:

1.1. Психологічні особливості огляду місця події насильницьких злочинів.

1.2. Психологія пред'явлення для упізнання.

1.3. Психологічні особливості проведення очної ставки.

2. Виконати творче завдання:

2.1. При розслідуванні дорожньо-транспортної події (ДТП) виник сумнів у безперервності гальмування до моменту наїзду. По свідченню одного зі свідків – водія-професіонала, гальмові вогні спалахнули, коли автомобіль знаходився на відстані 15-20 м від того місця, де було вчинено наїзд на жінку, що перебігала дорогу, і не гаснули до зупинки машини. Інші очевидці на цю подробицю не зважили. Як називається особливість сприйняття, що дозволила свідку, який має фахові навички, точно виділити найбільш істотний момент події?

2.2. Оперативний співробітник, притягнутий до дисциплінарної відповідальності за зрив операції по затримці злочинця, пояснив: “Я перебував цілий день на службі й утомився. Ввечері мені дали завдання в складі оперативної групи затримати особливо небезпечного злочинця. Моє місце було в засідці, а об’єкт спостереження – паркан, декілька дощок якого відсувалися. Вранці, коли вже розвиднилося, я почув за парканом кроки. Незабаром дошки відсунулися, і я крикнув: “Стій, буду стріляти!”. Проте в дійсності злочинець знаходився на відстані 50-100 м від паркана, а те, що дошки відсунулися, мені здалося”. Як пояснити причину перекинування сприйняття об’єкта спостереження в даному випадку?

2.3. Потерпіла А. показала, що, коли вона поверталася з відрядження пізно ввечері 26 грудня, на неї було вчинено розбійний напад невідомими особами. Серед речей, що були при ній, відібрали цінну посилку, яка призначалася її колезі. Місце нападу було не освітленим, але потерпіла описала прикмети осіб, що нападали на неї: один із них – блондин, одягнений у коричневе пальто, на шії червоний шарф із зеленими смужками; другий – шатен, на ньому були темно-фіолетове пальто і светр малинового кольору. Слідчий засумнівався в достовірності показань потерпілої. Якими знаннями про особливості зорового сприйняття керувався слідчий при оцінці показань потерпілої А.?

Рекомендована література:

1. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Харьков, 2002.

2. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

3. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: Підручник. – К., 2004.

4. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.
5. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2010.
6. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.
7. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>
8. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведєв / Підручник. – К., 2004.
9. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.
10. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.
11. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.
12. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.
13. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (реферат – 3-4 стор., творче завдання - 1-2 стор.)

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лєфтерову Василю Олександровичу**: lifterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.9. Іванов).

ТЕМА 10. ПСИХОЛОГІЯ ДОПИТУ

План

1. Загальні психологічні закономірності проведення та тактики допиту.
2. Психологія допиту потерпілого, свідка, підозрюваного й обвинувачуваного.
3. Психологія постановки питань допитуваним та діагностика і викриття хибності показань.

Завдання на самостійну роботу (виконується письмово):

1. Підготувати реферати:

- 1.1. Психологія допиту неповнолітніх.
- 1.2. Прийоми правомірного психічного впливу на особистість допитуваного, який протидіє слідству.

2. Виконати творче завдання:

2.1. Потерпіла, що піддалась нападу грабіжників, утруднювалася описати обстановку злочину. Проте на місці події вона точно вказала арку будинку, звідки з'явилися злочинці, і провулок, куди втік один із них. Який механізм пам'яті був використаний для поновлення спогадів потерпілої?

2.2. Свідок, що зіткнувся з підозрюваним у дверях ліфта, не зміг дати словесний опис його зовнішності, але з легкістю намалював портрет на папері. Що можна сказати про особливості пам'яті свідка?

2.3. Свідок бачив розшукуваного злочинця на подвір'ї свого будинку, але не міг пригадати точну дату. Слідчий почав з'ясовувати, які події останніх тижнів свідок запам'ятав, і той упевнено назвав день і час, коли бачив злочинця. Якою закономірністю пам'яті пояснюється відновлення дати події в даному випадку?

2.4. При розслідуванні обставин нападу на потерпілу вона описала прикмети зовнішності злочинця – міцна статура, низьке чоло, важкі щелепи, чорні очі, тонкі губи. Коли ж її ознайомили з картотекою фотографій, вона впізнала злочинця в щуплій молодій людині з відкритим поглядом і веселим виразом обличчя. Який психологічний механізм такої помилки потерпілої?

2.5. Громадяни Б. і Ш. обвинувачувалися в розбійному нападі. Вони забрали у потерпілого годинник і 1500 грн. При цьому Б. був затриманий на місці події і на допиті розповів, що він завдавав потерпілому удари кулаком в обличчя, а Ш., погрожуючи ножом, зірвав із його руки годинник, забрав із кишені хустку і гроші. Через добу Ш. був затриманий. Ніж у нього виявити не вдалося, проте були вилучені годинник і гроші. На допиті Ш. визнав, що брав участь у нападі, але в руці тримав не ніж, а авторучку. Для усунення суперечностей у їхніх показаннях було вирішено провести їх одночасний допит. Слідчий ще тільки приступив до з'ясування їхніх взаємовідносин, як Ш., звертаючись до Б., заявив: “У мене не було ножа. Я тримав у руці авторучку з блискучим металевим ковпачком. Її мені подарувала Ганна, вона це підтверджує. Ти також пригадай і підтвердь”. Після цього Б. змінив свої показання: “Зараз я чітко пригадав, що не ніж, а авторучка була у руці Ш. Авторучку я бачив у нього і раніше. Її подарувала йому моя сестра Ганна”. Дайте оцінку доцільності проведення одночасного допиту цих осіб. Які прийоми варто використовувати для зниження рівня неконтрольованого спілкування?

Рекомендована література:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с. Режим доступу:

https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf

2. Бочелюк, В. Й. Юридична психологія : навч. посібник. - Київ : Центр учбов. літ., 2018. - 336 с.

3. Васильев В. Л. Юридическая психология: учебник для вузов. - [6-е изд.] – СПб.: Питер, 2009. Режим доступа: http://elibrary.bsu.az/books_ay/N_6.pdf

4. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.

5. Еникеев, М. И. Юридическая психология: Учебник / Еникеев М.И. - Москва : Юр.Норма, НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 512 с. Режим доступа: <http://yurpsy.com/files/ucheb/enik2/enik.htm>

6. Медведєв В.С. Кримінальна психологія: [Текст] / В.С. Медведєв / Підручник. – К., 2004.

7. Максименко С.Д. Юридична психологія: підручник / С.Д. Максименко, В.І. Медведєв.- Київ: Видавничий дім «Слово», 2018. – 448 с.

8. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко / Учебное пособие. – М., 2001.

9. Чуфаровский Ю.В. Юридическая психология. - М., 1997.

10. Юридична психологія. [Текст] / [За ред. Є.М. Моїсєєва та Л.І. Казміренко] / Підручник.- К., 2007.

11. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 432 с

12. Юридична психологія [Текст] : навчально-методичний посібник щодо самостійного вивчення дисципліни / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: С. І. Ніколаєнко, С. О. Ніколаєнко]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 145 с.

Рекомендації студентам:

Вибрати та підготувати самостійно письмово по одній темі з кожного завдання на самостійну роботу (реферат – 3-4 стор., творче завдання - 1-2 стор.)

Виконане завдання необхідно направити на електронну пошту викладачу **Лефтерову Василю Олександровичу**: lifterov.vasil@gmail.com

Контактний телефон: +38-067-349-19-39 (вайбер).

При формуванні листа в назві слід зазначити назву дисципліни, а в імені файлу – назву дисципліни, номер теми, власне прізвище (Юридична психологія т.10. Іванов).